

gun gabh ar daoine fhéin an so a' cheart cho dealasach ri *Gairm*. Ma ghabhas, chan eagal dha.

Tha leasachadh 'ga dhèanamh air cùis na sgoile a nis, agus tha a' chliù sin aig Calum Iain MacLeòid. Chan eil Calum 'na thàmh. Is e nach eil. An uair a ràinig mise, bha e is còmhlan gasda de luchd teagaisg aige ann an Ard Oil-thigh Dalhousie ann an Halifax agus bha e soilleir ri fhaicinn ann a sin, agus air feadh na dùthcha uile, cho measail is a tha iad air Calum air a sgàth fhéin is air sgàth na tha e a' dèanamh. Is mór an obair a rinn e mar thà, ach is ann anns na bliadhnaichean a tha ri teachd a mheasar iomlanachd a shaothrach. Mholamaid e ged nach biodh ann ach mar a tha e a' cur an céill do na h-uile thall an sin cho luachmhor is a tha gach seann òran, gach sgeul agus gach mìr beul-aithris a tha aca, agus is iomadh seann òran a chluinnear thall an sin air nach eil lorg againne.

Tha Mòd aca cuideachd. Ach chan e Mòd mar as aithne dhuinne. Cluinnear Gàidhlig gun teagamh, agus i air a seinn leis a' chloinn, ach maille ris a sin tha dannsadh Gàidhealach is piobaireachd. 'S e na nithean sin as motha, mar a dh'fhaodadh dùil a bhith againn, a tha a' gabhail aire nan coigreach agus is lìonmhor iad a tha a' tighinn an rathad. Chan eil am Mòd ach 'na thoiseach, agus mholamaid e ged nach biodh ann ach mar a tha e a' cur fa chomhair a' mhór shluaigh dualchas nan Gàidheal, mar a gheibhear sin anns na h-òrain is na cleachdaidhean ionmholta eile a tha air am follaiseachadh an sud.

Is tric a chluinnear gu bheil tuille Gàidhlig ann an Nova Scotia na tha againn an so. Chan eil sin uile gu léir fìor. Anns an dùthaich so, tha àireamh an luchd bruidhne air a choimeas ri iomlanachd sluagh na h-Albainn agus leis a sin, chan eil an roinn aig a bheil a' Ghàidhlig ach beag an coimeas ri mór shluaigh na dùthcha. Chan ann mar sin a tha an Nova Scotia. Ged nach eil iad cho lìonmhor is a tha iad an so, tha tuille dhiubh ann aig a bheil a' Ghàidhlig a réir an t-sluaigh a tha thall an sud. Ach feumar so a ràdh, gum b' e mo bheachd-sa gu bheil na Gàidheil thall an sud fada, fada nas tèma gus a' Ghàidhlig a chleachdadh ann an seanachas agus ann an còmhradh am measg a chéile na tha iad an so, agus mar a meallta mise 'nam bharrail, sin an aon dòigh, agus an dòigh as cinntich air a' chànain a chumail beò.

Tha am peann air ruith is gun mi fhathast air iomradh a dheanamh air an dara leth, agus mur eil agam ach sop as gach seid, le roit an sud is leum an so, tuigidh sibh nach robh an còrr comasach anns an ùine a chuireadh f'am chomhair. Theagamh an ath uair a bhios facal agam dhuibh gun seas mi is gun gabh mi m' anail le deagh shùil a thoirt mun cuairt a chum is gum bi sgeul agam dhuibh a bhios nas mionaidiche.

Am facal mu dheireadh, tha Gàidheil Chanada measail air an dileab agus tha iad mothachail air ciod a tha i a' ciallachadh dhaibh. Mo bheannachd aca air son an coibhneis agus an càirdeis.